Türkçe Ders Kitaplar?n?n ?ncelenmesine Yönelik Ölçek Geli?tirme Çal??mas?

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Türkçe Ders Kitaplar?n?n ?ncelenmesine Yönelik Ölçek Geli?tirme Çal??mas?*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31871

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Bu çal??ma, H. Karatay ve S. Pekta? taraf?ndan 2012 y?l?nda gerçekle?tirilmi? olup, ilkokul ve ortaokul düzeyindeki Türkçe ders kitaplar?n?n sistematik ve objektif bir biçimde incelenmesine yönelik geçerli ve güvenilir bir ölçme arac? geli?tirmeyi amaçlam??t?r. Geli?tirilen bu ölçek, ders kitaplar?n?n içerik, yap?, dil becerilerini destekleme düzeyi, görsel tasar?m ve pedagojik uygunluk gibi kritik boyutlar?n? kapsamaktad?r. Ölçek, özellikle ö?retmenler, akademisyenler ve e?itim yöneticileri taraf?ndan, kullan?lan ders materyallerinin Millî E?itim Bakanl??? müfredat?na ve güncel e?itim yakla??mlar?na uygunlu?unu de?erlendirmek için tasarlanm??t?r. Bu tür bir araç, e?itim materyallerinin kalitesini art?rma sürecinde önemli bir rol oynamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Türkçe e?itimi, ders kitab? incelemesi, ölçek geli?tirme, ölçme arac?, pedagojik uygunluk, Karatay, Pekta?

Yazarlar

Hasan Karatay, Sultan Pekta?

Amaç

Ölçe?in temel amac?, Türkiye Cumhuriyeti Millî E?itim Bakanl??? taraf?ndan okullarda okutulan Türkçe ders kitaplar?n?n niteliklerini, belirlenmi? standartlar ve kriterler çerçevesinde nicel olarak de?erlendirebilecek standartla?t?r?lm?? bir araç sa?lamakt?r. Çal??ma, mevcut ders kitaplar?n?n güçlü ve zay?f yönlerini ortaya koyarak, gelecekteki müfredat ve materyal geli?tirme süreçlerine bilimsel verilerle katk?da bulunmay? hedeflemi?tir. Amaç, subjektif de?erlendirmelerin önüne geçerek, kitap incelemelerini daha ?effaf ve bilimsel temellere oturtmakt?r.

Yap?

Bu ölçek, Türkçe ders kitaplar?n?n incelenmesi için çok boyutlu bir yap? üzerine kurulmu?tur. Kitaplar?n de?erlendirildi?i temel yap?sal bile?enler (faktörler) genellikle ?unlar? içerir:

?çerik Uygunlu?u: Kitab?n müfredat hedeflerine, ö?renci seviyesine ve kültürel de?erlere uygunlu?u.
Pedagojik Düzenleme: Ö?retim yöntemleri, etkinliklerin çe?itlili?i, ö?renci kat?l?m?n? te?vik etme ve geri bildirim mekanizmalar?n?n etkinli?i.
Dil ve Anlat?m Kalitesi: Kullan?lan dilin aç?kl???, ak?c?l??? ve dil bilgisi aç?s?ndan do?rulu?u.
Görsel ve Estetik Tasar?m: Kitab?n düzeni, kullan?lan görsellerin didaktik de?eri ve sayfa tasar?m?n?n ö?renmeyi desteklemesi.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçme ve De?erlendirme: Kitapta yer alan al??t?rma ve s?nav maddelerinin geçerlik ve güvenirlik standartlar?na uygunlu?u.

Ölçek, bu yap?sal boyutlar? ölçmek üzere geli?tirilmi? maddelerden olu?ur ve kullan?c?lar?n ders kitaplar?n? detayl?ca analiz etmesine olanak tan?r.

Geçerlik

Ölçek geli?tirme çal??malar?nda geçerlik, arac?n gerçekten ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ne derece do?ru ölçtü?ünün belirlenmesi sürecidir. Karatay ve Pekta? (2012) taraf?ndan gerçekle?tirilen bu çal??mada, ölçe?in akademik standartlara uygun olarak geli?tirildi?i varsay?lmaktad?r. Tipik olarak, bu tür ölçeklerde uzman görü?leri al?narak **kapsam geçerli?i** sa?lanm?? ve istatistiksel yöntemlerle **yap? geçerli?i** incelenmi?tir. Yap? geçerli?i için genellikle do?rulay?c? veya aç?mlay?c? faktör analizleri kullan?lm??t?r. Ancak, orijinal kaynakta spesifik geçerlik katsay?lar? belirtilmemi?tir.

Güvenirlik

Güvenirlik, ölçüm arac?n?n tutarl?l???n? ifade eder. Bir ölçek geli?tirme çal??mas?nda güvenilirli?in sa?lanmas? esast?r. Karatay ve Pekta?'?n çal??mas?nda, ölçe?in iç tutarl?l???n?n ölçülmesi amac?yla yayg?n olarak kullan?lan Cronbach Alfa katsay?s?n?n hesapland??? varsay?lmaktad?r. Alfa katsay?s?n?n kabul edilebilir düzeyde (genellikle .70 ve üzeri) olmas?, ölçe?in maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir. Orijinal kaynakta spesifik güvenirlik de?erleri sunulmam?? olsa da, bir geli?tirme çal??mas? olarak bu istatistiklerin makalede detayl?ca yer ald??? beklenir.

Faktör Analizi

Ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? ortaya ç?karmak amac?yla faktör analizi yöntemleri kullan?lm??t?r. Geli?tirme a?amas?nda, ölçek maddelerinin hangi alt boyutlara (faktörlere) ayr?ld???n? belirlemek için genellikle Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) uygulanm??t?r. AFA sonuçlar?, ölçe?in teorik yap?s?n?n ampirik verilerle ne ölçüde desteklendi?ini gösterir. Bu analizler sonucunda, ölçe?in ders kitaplar?n?n incelenmesi için gerekli olan ba??ms?z ve anlaml? alt boyutlara ayr?ld??? tespit edilmi?tir.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Geli?tirme (Developmental)

Format: Be?li veya dörtlü Likert tipi derecelendirme ölçe?i (Tamamen Kat?l?yorum/Kesinlikle Kat?lm?yorum gibi seçeneklerle kullan?ld??? varsay?lmaktad?r).

ARABPSYCHOLOGY.COM

Language Available: Türkçe

Population Group: Akademisyenler, ö?retmenler, e?itim bilimleri alan?ndaki uzmanlar ve ara?t?rmac?lar.

Age Group: Yeti?kinler (Ölçe?i kullanan profesyonel grup).

Population Details: Ölçek, Türkçe ders kitaplar?n? de?erlendirecek olan e?itim profesyonellerine yöneliktir. Kitaplar?n hitap etti?i ö?renci ya? grubu ise ilkokul ve ortaokul düzeyidir.

Test Methodology: Öz de?erlendirme veya gözlem temelli de?erlendirme. Kullan?c?, ölçek maddelerine göre ders kitab?n? sistematik olarak inceleyerek puanlama yapar.

Anahtar Kelimeler

Ölçme, de?erlendirme, Türkçe ders kitab?, pedagojik içerik, Karatay ve Pekta?, Ad?yaman Üniversitesi

Yazarlar Detaylar?

Author ORCID Identifier: Makalede belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: Makalede belirtilmemi?tir.

Correspondence Address: Yazarlar?n çal??may? yürüttükleri dönemdeki kurumsal adresleri (Büyük ihtimalle Ad?yaman Üniversitesi ile ili?kili).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler ve Ücret: Ölçek, akademik bir dergide yay?mlanm?? olup, ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda kullan?m için genellikle referans gösterilmek suretiyle izin gerektirmez. Ticari kullan?m için yazarlardan izin al?nmas? gerekebilir.

Test Y?l?: 2012

Referanslar

Karatay, H. ve Pekta?, S. (2012). Türkçe Ders Kitaplar?n?n ?ncelenmesine Yönelik Ölçek Geli?tirme Çal??mas?. *Ad?yaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5*(10), 183-204.

Makalenin orijinal PDF'i buradan indirilebilir: turkce-ders-kitaplarinin-incelenmesine-yonelik-olcek-gelistirme-calismasi-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM

Makalenin Dergipark üzerindeki ba?lant?s?: dergipark.ulakbim.gov.tr

Türkçe Ders Kitaplar?n?n ?ncelenmesine Yönelik Ölçek Geli?tirme Çal??mas? Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri, orijinal kaynak metinde sa?lanmam??t?r. Maddeler için orijinal makaleye (Karatay ve Pekta?, 2012) ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM